

ČESKÁ REPUBLIKA

**ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY**

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedkyně JUDr. Marie Žiškové a soudců JUDr. Josefa Baxy a JUDr. Zdeňka Kühna v právní věci žalobce: **M. K.**, zastoupený Mgr. Davidem Obenrauchem, advokátem se sídlem Kopečná 11, 602 00 Brno, proti žalovanému: **Krajský úřad Jihomoravského kraje**, se sídlem Žerotínovo náměstí 3/5, 601 82 Brno, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 26. 7. 2011, č. j. JMK 29408/2011, sp. zn. S-JMK 29408/2011/OD/St, o kasační stížnosti žalovaného proti rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 19. 6. 2013, č. j. 57 A 125/2011 - 82,

t a k t o :

Rozsudek Krajského soudu v Brně ze dne 19. 6. 2013, č. j. 57 A 125/2011 - 82, **se zrušuje** a věc **se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení věci

[1] Rozhodnutím Magistrátu města Brna, odboru dopravněsprávních činností, ze dne 11. 1. 2011, č. j. ODSČ-36836/PZ-10-Kuc, byl žalobce uznán vinným tím, že dne 9. 8. 2010 v 8:50 hodin v Brně na ulici Zelný trh 9 stál s osobním motorovým vozidlem Seat Toledo, X, čtyřmi koly na chodníku, čímž porušil § 53 odst. 2 zákona č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích a o změnách některých zákonů (zákon o silničním provozu), ve znění pozdějších předpisů, a spáchal tak přestupek podle § 22 odst. 1 písm. l) zákona č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů. Za popsané jednání byla žalobci uložena pokuta ve výši 1.500 Kč a povinnost uhradit náklady řízení ve výši 1.000 Kč. Žalobce napadl citovaného rozhodnutí odvoláním, o němž rozhodl žalovaný v záhlaví uvedeným rozhodnutím tak, že podané odvolání zamítl.

[2] Proti rozhodnutí žalovaného brojil žalobce žalobou podanou u Krajského soudu v Brně; ten nejprve rozsudkem ze dne 25. 1. 2012, č. j. 57 A 125/2011 - 29, žalobu zamítl. Citovaný rozsudek krajského soudu Nejvyšší správní soud rozsudkem ze dne 19. 9. 2012, č. j. 1 As 60/2012 - 28, ke kasační stížnosti žalobce zrušil pro nepřezkoumatelnost. V novém

řízení krajský soud rozsudkem ze dne 12. 12. 2012, č. j. 57 A 125/2011 - 57, napadené rozhodnutí žalovaného zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení. Rovněž v pořadí druhý rozsudek krajského soudu Nejvyšší správní soud rozsudkem ze dne 13. 3. 2013, č. j. 1 As 5/2013 - 25, zrušil pro nepřezkoumatelnost. Poté krajský soud rozsudkem ze dne 19. 6. 2013, č. j. 57 A 125/2011 - 82, opětovně zrušil napadené rozhodnutí žalovaného a věc mu vrátil k dalšímu řízení. Dospěl k závěru, že žalobce nevěděl ani vědět nemohl, že předmětného dne svým vozidlem parkoval na chodníku.

II. Kasační stížnost a vyjádření k ní

[3] Žalovaný (dále též „stěžovatel“) napadl rozsudek krajského soudu včas podanou kasační stížností namítaje, že je dán důvod podle § 103 odst. 1 písm. a) zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále též „s. ř. s.“), tj. nezákonnost spočívající v nesprávném posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení.

[4] Stěžovatel nesouhlasí s posouzením otázky zavinění žalobce krajským soudem. Skutečnost, že strážníci městské policie žalobce neupozornili, že parkuje na chodníku, není okolností vylučující existenci zavinění. Z žádného právního předpisu nevyplývá, že by předpokladem existence zavinění a s tím související odpovědností za přestupek byla skutečnost, že řidič bude předem upozorněn policistou na to, že jedná v rozporu se zákonem.

[5] Lze souhlasit se závěrem krajského soudu, že pojem „chodník“ není v právním řádu konkretizován a že podle obecného povědomí bývá chodník určitým způsobem odlišen od ostatní komunikace. Stěžovatel však odmítá názor krajského soudu, že chodník v předmětném místě nebyl nijak stavebně-technicky oddělen od ostatní komunikace a že běžný řidič pouze vizuálním zkoumáním nemohl zjistit, že stojí na chodníku. Stěžovatel je přesvědčen, že chodník je od průjezdního pruhu vozovky oddělen naprosto zřetelně, jak odlišnou dlažbou chodníku, byť tato není nijak vyvýšena, tak obrubou chodníku, která odděluje průjezdní úsek komunikace a chodník. Při běžném zhlédnutí je toto zcela patrné a nelze se domnívat, že by rozlišení jednotlivých částí komunikace mělo pouze estetický význam.

[6] V projednávaném případě bylo tedy zcela zjevné, že žalobce svým vozidlem parkuje na chodníku. Podle § 4 písm. b) zákona o silničním provozu bylo povinností žalobce řídit se pravidly provozu na pozemních komunikacích, tj. mimo jiné neparkovat vozidlem na chodníku. Z fotodokumentace obsažené ve spise, je zřejmé, že chodník byl v předmětném místě od komunikace zřetelně oddělen obrubou. Žalobce tedy měl a mohl vědět, že svým vozidlem parkuje na chodníku.

[7] Z popsaných důvodů stěžovatel navrhl, aby Nejvyšší správní soud rozsudek Krajského soudu v Brně zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení. Závěrem požádal, aby soud přiznal kasační stížnosti odkladný účinek podle § 107 a § 72 odst. 2 s. ř. s. V případě vyhovění kasační stížnosti by mohla existovat dvě protichůdná správní rozhodnutí v téže věci, přičemž odstranění v pořadí druhého správního rozhodnutí není řešitelné prostředky správního práva procesního. Hrozí tak nenahraditelná újma spočívající ve vytvoření stavu bránícímu řádnému a efektivnímu výkonu pravomoci. Přiznání odkladného účinku se podle stěžovatele nedotkne nepřiměřeným způsobem nabytých práv třetích osob a není v rozporu s veřejným zájmem.

[8] Vyjádření žalobce ke kasační stížnosti žalovaného nebylo podáno.

pokračování

III. Posouzení věci Nejvyšším správním soudem

[9] Nejvyšší správní soud při posuzování kasační stížnosti hodnotil, zda jsou splněny podmínky řízení, přičemž dospěl k závěru, že kasační stížnost má požadované náležitosti, byla podána včas a osobou oprávněnou, a není důvodné kasační stížnost odmítnout pro nepřipustnost. Důvodnost kasační stížnosti posoudil Nejvyšší správní soud v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů a zkoumal přitom, zda napadené rozhodnutí netrpí vadami, k nimž je povinen přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3, 4 s. ř. s.).

[10] Kasační stížnost je důvodná.

[11] Stěžejní otázkou předmětné kasační stížnosti je názor stěžovatele, že na základě skutkových okolností projednávaného případu žalobce mohl a měl vědět, že svým vozidlem parkuje na chodníku. Nejvyšší správní soud proto zkoumal, zda krajský soud správně posoudil subjektivní stránku přestupku dle § 22 odst. 1 písm. l) zákona č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění účinném do 31. 12. 2010, ve spojení s § 53 zákona o silničním provozu.

[12] Jak správně poznamenal krajský soud, přestupkem je zaviněné jednání, které porušuje nebo ohrožuje zájem společnosti a je za přestupek výslovně označeno v zákoně o přestupcích nebo v jiném zákoně, nejde-li o jiný správní delikt postižitelný podle zvláštních právních předpisů anebo o trestný čin. K odpovědnosti přestupek postačí zavinění z nedbalosti, nestanoví-li zákon výslovně, že je třeba úmyslného zavinění.

[13] Z ustanovení § 22 odst. 1 písm. l) zákona o přestupcích vyplývá, že přestupku se dopustí ten, kdo v provozu na pozemních komunikacích jiným jednáním, než které je uvedeno pod písmeny a) až k), poruší zvláštní právní předpis. Zvláštním právním předpisem je v daném případě § 53 odst. 2 zákona o silničním provozu, z něhož vyplývá, že jiní účastníci provozu na pozemních komunikacích než chodci nesmějí chodníku nebo stezky pro chodce užívat, pokud není v tomto zákoně stanoveno jinak.

[14] V projednávaném případě správní orgány dovozovaly, že žalobce spáchal přestupek z nevědomé nedbalosti. O takový druh zavinění se jedná v případě, že pachatel nevěděl, že svým jednáním může porušit nebo ohrozit zájem chráněný zákonem, ač to vzhledem k okolnostem a svým osobním poměrům vědět měl a mohl [§ 4 odst. 1 písm. b) zákona o přestupcích].

[15] Nejvyšší správní soud tedy posuzoval, zda žalobce s ohledem na konkrétní okolnosti případu a jeho osobní poměry mohl a měl vědět, že dne 9. 8. 2010 parkuje své vozidlo na chodníku či nikoliv.

[16] U zavinění ve formě nevědomé nedbalosti chybí složka volní i složka rozumová. Pachatel přestupku neví, že svým jednáním může naplnit skutkovou podstatu přestupku, nicméně vzhledem k okolnostem a svým osobním poměrům toto vědět má. Při prokazování nedbalosti proto správní orgán posuzuje psychický vztah pachatele k zákonným znakům přestupku, hodnotí okolnosti a osobní poměry pachatele, podle nichž je pachatel schopen posoudit, zda svým jednáním může způsobit negativní následek nebo ne, zohlední i vzdělání, zkušenosti a znalosti pachatele přestupku, jeho zdravotní a duševní stav apod. Svou nezbytnou roli hrají i okolnosti konkrétního případu, jako např. místo, čas, průběh události spáchaného přestupku (viz Horzinková, E., Kučerová, H. *Zákon o přestupcích s komentářem a judikaturou*. Praha: Leges, 2009. s. 36 – 37).

[17] Krajský soud svůj závěr o absenci zavinění dovedl ze skutečnosti, že v daném případě nebylo zřejmé, že žalobce parkuje svým vozidlem na chodníku. Místo, na němž žalobce parkoval, nebylo podle krajského soudu vyvýšené oproti ostatní komunikaci ani oddělené obrubníkem. Přisvědčil žalobci, že různorodý typ dlažby umístěné na ploše Zelného trhu může být odůvodněn hlediskem estetickým, ovšem nemusí znamenat oddělení chodníku od ostatní komunikace. S ohledem na to, že žalobce nikdy v dřívější době nebyl sankcionován za parkování na tomto místě, že neexistuje definice pojmu chodník v českém právním řádu a při zohlednění nedostatečného stavebně-technického oddělení chodníku od ostatní komunikace, krajský soud uzavřel, že žalobce nevěděl ani vědět nemohl, že svým vozidlem parkoval na chodníku.

[18] Z fotodokumentace obsažené ve spisovém materiálu vyplývá, že žalobce parkoval před domem Zelný trh č. 9. Na uvedeném místě není chodník od ostatní komunikace oddělen vyvýšením, pouze obrubníkem vyskládaným z jiných dlažebních kostek než jsou drobné kostky tvořící chodník. Za obrubníkem směrem od zástavby je ostatní komunikace určena k projíždění vozidel, která je formována většími dlažebními kostkami uspořádanými odlišným způsobem než dlažba chodníku. Chodník na jedné straně přiléhá k budově (divadlu Husa Na provázku), na straně druhé je lemován pouličními lampami. Je tak viditelné, která část komunikace je určena pro pěší a na které je umožněn silniční provoz.

[19] K osobnosti žalobce lze poznamenat, že je zkušeným řidičem (držitel řidičského oprávnění skupiny B od roku 1974). Vzhledem k jeho trvalému pobytu na ulici S. 7, B. – m., Nejvyšší správní soud předpokládá, že žalobce musel být znalý specifik urbanistického uspořádání náměstí Zelný trh a přilehlých ulic.

[20] S krajským soudem lze souhlasit potud, že definici pojmu „chodník“ český právní řád neobsahuje. Tuto skutečnost však nelze chápat jako deficit české právní úpravy. Je dokonce diskutabilní, zda u takovýchto pojmů je vůbec smysluplné legislativně vymezovat jejich obsah: vždy totiž hrozí na straně jedné jejich přílišná obecnost, která potřebám praxe není příliš nápomocná, anebo na straně druhé tak konkrétní vymezení, že v konečném důsledku nechtěně vyloučí i případy, které by svojí povahou pod tuto definici určitě spadat měly (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 31. 7. 2008, č. j. 2 As 48/2008 - 58, www.nssoud.cz). Není myslitelné ani žádoucí, aby veškeré pojmosloví užívané právními předpisy mělo zákonnou definici. Naprosto postačí, podřadí-li se obecně používaný výraz pod obecně platnou definici, kterou danému pojmu přiznává běžná mluva. Tak jako není v zákoně o silničním provozu definován pojem chodec, vozidlo či křižovatka, je nutné rovněž výraz chodník chápat shodně jako v běžném životě: chodníkem bude část ulice nebo silnice určená pro pěší zřetelně oddělená od ostatní komunikace (zpravidla vyvýšeným obrubníkem), která často lemuje zástavbu, resp. oplocení pozemku, na straně jedné a ostatní komunikaci na straně druhé. V případě, že by zákonem používaný výraz měl v běžné mluvě více významů a pokud by ohledně podřazení určitého skutkového děje (stavu) pod pojem užívaný zákonem přetrvávaly pochybnosti, nebylo by možné pachatele přestupku v souladu se zásadou *in dubio pro reo* postihnout. Takové okolnosti však v projednávaném případě nenastaly.

[21] V projednávaném případě Nejvyšší správní soud v souladu s § 4 odst. 1 písm. b) zákona o přestupcích zohlednil okolnosti daného případu (hledisko objektivní – viz bod [18]) i osobní poměry žalobce (hledisko subjektivní – viz bod [19]) a dospěl k závěru, že žalobce jednal při spáchání přestupku v nevědomé nedbalosti. Odlišná struktura dlažby v místě zastavení vozidla, ohraničená obrubníkem lemuujícím vozovku, byť toliko zasazeným v úrovni okolní dlažby, mu musela signalizovat, že parkuje na chodníku. Není pochyb o tom, že různorodá dlažba a její uspořádání na předmětném místě byla vysvětlitelná právě odlišným funkčním využitím chodníku a ostatní komunikace, nikoliv pouze estetickým uspořádáním dlažby

pokračování

na náměstí, jak konstatoval krajský soud. Žalobce tak vzhledem ke svým osobním poměrům a okolnostem případu mohl a měl vědět, že obrubníkem oddělená část ostatní komunikace přiléhající k divadlu, na níž své vozidlo zaparkoval, je určena pro pěší a je tedy chodníkem, na němž je zakázáno parkovat, není-li na místě jiné dopravní značení. Úvaha krajského soudu o tom, že žalobce skutečně nemohl vědět, že se jedná o chodník, tak není správná.

[22] Neobstojí rovněž názor krajského soudu, že o absenci zavinění žalobce svědčí i skutečnost, že žalobce na uvedeném místě dlouhodobě parkoval a nikdy nebyl za takové jednání pokutován. Zavinění žalobce ke spáchání předmětného přestupku, jak již bylo vysvětleno shora, je dáno tím, že žalobce vzhledem k okolnostem případu (chodník byl oddělen od ostatní komunikace obrubníkem, struktura dlažby chodníku a ostatní komunikace byla odlišná a pouhým pohledem bylo zjevné odlišné funkční využití těchto ploch, přestože chodník nebyl nikterak vyvýšen) a svým osobním poměrům (žalobce je řidič s dlouholetou znalostí stavebně-technických charakteristik předmětného místa a musí mu tedy být známo, jaké plochy náměstí Zelný trh slouží k pohybu vozidel a jaké jsou určeny pro pěší) měl a mohl vědět, že parkuje na chodníku. Zavinění žalobce naopak nemůže vylučovat skutečnost, že se žalobce obdobného jednání dopouštěl i v minulosti, ale nikdy za něj nebyl trestán. Byť taková situace v žalobci mohla navodit dojem, že správní orgány obdobné prohřešky nebudou trestat ani v budoucnosti, nevylučuje u něj existenci zavinění z nevědomé nedbalosti. Jak totiž bylo uvedeno výše, vzhledem k okolnostem a osobním poměrům žalobce měl a mohl vědět, že se přestupkového jednání dopouští. Při zohlednění všech specifík projednávaného případu tak Nejvyšší správní soud uzavírá, že žalobce spáchal předmětný přestupek v nevědomé nedbalosti. Parkoval-li své vozidlo dne 9. 8. 2010 před budovou Zelný trh 9 v Brně, měl a mohl vědět, že jej odstavil na chodníku.

[23] Námitka nesprávného posouzení této otázky krajským soudem je proto důvodná.

IV. Závěr a náklady řízení

[24] Za situace, kdy Nejvyšší správní soud rozhodl o kasační stížnosti neprodleně po jejím obdržení, nerozhodoval samostatně o žádosti stěžovatele o přiznání odkladného účinku, neboť by to bylo zjevně neúčelné.

[25] S ohledem na výše uvedené závěry Nejvyšší správní soud zrušil napadený rozsudek Krajského soudu v Brně, a věc mu vrátil k dalšímu řízení. V něm bude krajský soud vázán názorem vysloveným v rozsudku zdejšího soudu, tedy posouzením otázky zavinění žalobce. V novém řízení se krajský soud vyjádří i k druhé žalobní námitce týkající se přiměřenosti druhu uložené sankce a rozhodne i o náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti (§ 110 odst. 3 s. ř. s.).

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 11. září 2013

JUDr. Marie Žišková
předsedkyně senátu